

Grote grazers en wild

Inhoudsopgave

- Brancheafspraken
- Toelichting op de brancheafspraken
- Checklist
- Checklist bij werkzaamheden in gebieden met wild
- Meer informatie

Goedgekeurd door Sociale Partners

Geactualiseerd informatiestuk: juni 2026

In Nederlandse natuurgebieden worden runderen, wisenten, waterbuffels, paarden en pony's ingezet voor natuurbeheer. Medewerkers kunnen daarnaast wilde dieren tegenkomen, zoals wilde zwijnen of wolven. Deze dieren hebben vaak weinig contact met mensen en kunnen daardoor onvoorspelbaar reageren. Werkzaamheden zoals oormerken, chippen, opdrijven, inscharen of verplaatsen van dieren brengen extra risico's met zich mee.

Medewerkers kunnen geraakt worden door trappen, kopstoten, bijten of omver lopen. Ook kan beknelling ontstaan tussen dieren en hekwerk, kraalwanden of terreinobjecten. Daarnaast kunnen dieren ziekten overdragen op mensen. Fysiek zware werkzaamheden, zoals het plaatsen van afrasteringen of mobiele kralen, vergroten het risico op overbelasting.

Brancheafspraken

- ➔ Inventariseer vooraf de risico's van werkzaamheden met grote grazers of in gebieden met wild en bepaal een veilige werkmethode.
- ➔ Zorg dat medewerkers voldoende zijn opgeleid, ingewerkt en geïnstrueerd over het gedrag van dieren en de risico's van het werk.
- ➔ Zorg voor toezicht op de gemaakte veiligheidsafspraken.
- ➔ Voorkom fysieke overbelasting door hulpmiddelen beschikbaar te stellen en een veilige werkwijze af te spreken.
- ➔ Zorg dat medewerkers beschikken over passende persoonlijke beschermingsmiddelen.
- ➔ Stel beleid op bij de introductie van nieuwe soorten grazers of wild in een natuurgebied.

Toelichting op de brancheafspraken

1. Inventariseer vooraf de risico's en bepaal de juiste werkmethode

- Een goede voorbereiding vermindert risico's voor medewerkers en dieren.
- Bereid werkzaamheden zorgvuldig voor en leg afspraken vast.
- Zorg voor voldoende personeel, een duidelijke taakverdeling en een startinstructie bij aanvang van de werkzaamheden.
- Maak vooraf een plan van aanpak en houd rekening met de aanwezigheid van publiek.

- Zorg dat publiek op afstand blijft en regel duidelijke communicatie hierover.
- Beoordeel met een checklist de mogelijke risico's en bepaal maatregelen om deze te beperken.
- Werk bij voorkeur met minimaal twee personen.
- Werkzaamheden zoals laden, lossen, transport, selecteren van dieren, vaccineren en het aanbrengen van oormerken of chips worden altijd met minimaal twee personen uitgevoerd.
- Zorg dat medewerkers altijd een vluchtroute hebben als dieren onverwacht reageren.
- Bezoek regelmatig de werkplek om de veiligheid van medewerkers en vrijwilligers te beoordelen.
- Zorg voor een goede organisatie van de bedrijfs- en veldhulpverlening, vooral op afgelegen locaties.
- Houd rekening met bijzondere omstandigheden, zoals hoogwater in riviergebieden en mogelijke evacuatie van dieren.
- Neem hygiënemaatregelen bij het werken met zieke of dode dieren.
- Laat controles aan dieren zoveel mogelijk uitvoeren door verzorgers, beheerders of een dierenarts.

2. Zorg voor goed opgeleide en geïnstrueerde medewerkers

- Werken met grote grazers of wild vraagt kennis van diergedrag en ervaring.
- Geef medewerkers voorlichting en instructie over de risico's en de juiste werkwijze.
- Leg de gegeven instructies en trainingen vast.
- Werk alleen met medewerkers die voldoende ervaring hebben met het gedrag van de dieren.
- Stem de kennis van medewerkers af op de gevaren van het werk en de werkplek.
- Maak gebruik van kennis van terreinbeheerders en beheereenheden.
- Informeer alle (dus ook ingehuurde) medewerkers over de aanwezige dieren en het gedrag dat daarbij hoort.

3. Zorg voor toezicht op veiligheidsafspraken

- Veiligheidsafspraken werken alleen als ze worden nageleefd.
- Zorg dat leidinggevenden toezicht houden op de gemaakte afspraken.
- Controleer regelmatig of medewerkers volgens de afgesproken werkwijze werken.
- Evalueer uitgevoerde werkzaamheden en pas de werkwijze aan als dat nodig is.

4. Voorkom fysieke overbelasting

- Werkzaamheden met dieren en afrasteringen kunnen fysiek zwaar zijn.
- Gebruik geschikte hulpmiddelen zoals kralen, hekwerken en mobiele inscharingssystemen.
- Zorg dat medewerkers geen tijdsdruk ervaren en regelmatig pauzes nemen.
- Laat medewerkers bij zware werkzaamheden samenwerken en rouleren.
- Zorg dat minimaal twee personen aanwezig zijn bij het laden en lossen van dieren.

5. Zorg voor passende persoonlijke beschermingsmiddelen

- Persoonlijke beschermingsmiddelen beschermen medewerkers tegen verwondingen en weersomstandigheden.
- Beoordeel per situatie welke beschermingsmiddelen nodig zijn.
- Zorg dat medewerkers deze middelen beschikbaar hebben en gebruiken.
- Denk bijvoorbeeld aan: hoge werkschoenen of laarzen met stalen neus, handschoenen, regenbescherming en thermokleding bij koude omstandigheden.

6. Stel beleid op bij introductie van nieuwe grazers of wild

- Nieuwe diersoorten kunnen ander gedrag vertonen en nieuwe risico's veroorzaken.
- Stel beleid op voor de introductie van nieuwe soorten grazers of wild.
- Gebruik beschikbare kennis over het gedrag van deze dieren.
- Ontwikkel een passende werkwijze en bepaal aanvullende veiligheidsmaatregelen.
- Zorg dat medewerkers weten hoe zij zich moeten gedragen bij dieren zoals wolven of wilde zwijnen.

Checklist

- ☐ Je bespreekt vooraf met collega's de taken en werkwijze.
- ☐ Je werkt met minimaal twee personen bij risicovolle werkzaamheden.
- ☐ Je weet waar de vluchtmogelijkheden zijn.
- ☐ Je houdt je werkplek vrij van obstakels om struikelen te voorkomen.
- ☐ Je blijft alert en houdt dieren en omgeving voortdurend in de gaten.
- ☐ Je voorkomt zoveel mogelijk direct contact met dieren.
- ☐ Je werkt rustig en praat met een zachte stem om dieren niet te laten schrikken.
- ☐ Je loopt niet door een kudde als dat niet nodig is.
- ☐ Je let extra op bij dieren met jongen.
- ☐ Je controleert of trailers, vrachtwagens en laadkleppen goed onderhouden zijn.
- ☐ Je zorgt dat publiek op afstand blijft.
- ☐ Je bespreekt na afloop met collega's hoe het werk is verlopen.

Checklist bij werkzaamheden in gebieden met wild

- ☐ Je laat merken dat je aanwezig bent, bijvoorbeeld door geluid te maken.
- ☐ Je houdt afstand en geeft dieren ruimte om weg te gaan.

- ☐ Je blijft rustig als dieren onverwacht dichtbij komen en neemt langzaam afstand.
- ☐ Je maakt jezelf zichtbaar door luid te spreken en armgebaren te maken.
- ☐ Je weet welke dierziekten in het gebied kunnen voorkomen.
- ☐ Je gebruikt de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen.
- ☐ Je vermijdt contact met besmet diermateriaal of kadavers.
- ☐ Je draagt handschoenen of gebruikt gereedschap bij het verplaatsen van kadavers.
- ☐ Je wast na het werk grondig je handen.
- ☐ Je verzorgt wondjes direct en houdt ze schoon.
- ☐ Je overlegt met een deskundige of bedrijfsarts als je bent gebeten of gekrabd.

Meer informatie

- [Zoogdieratlas](#)
- [Dutch Wildlife Health Center](#). Deze site bevat bijvoorbeeld een [handleiding voor het hanteren en verpakken van karkassen](#).
- [Hygiëne maatregelen bij ontweiden van grofwild](#)
- [Zoönosen, beroepsgerelateerde infectieziekten en insectenbeten en - steken](#)
- Zie ook het bedrijfsvaccinatieplan (volgt later)

Wolven

- [Website Wolven in NL](#)
- [Artikel Wolvenplan](#)
- [Dialoogtraject over wolven in Nederland](#)

Zwijnen

- [Website zoogdiervereniging](#)
- [Artikel Faunaschade](#)